

Kwartalny bilans nastrojów społecznych

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 23 stycznia 2019 roku

Fundacja Centrum Badań Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

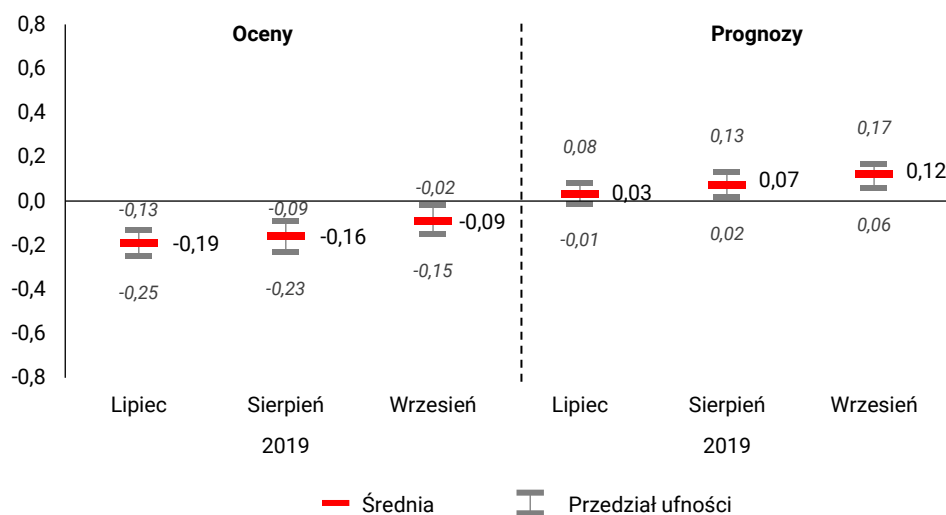
W naszych badaniach wskaźnikami nastrojów społecznych są m.in. oceny i prognozy sytuacji gospodarczej i politycznej w Polsce, a także oceny warunków materialnych gospodarstw domowych oraz kondycji zakładów pracy respondentów. Aby syntetycznie oddać dynamikę zmian nastrojów, ich bilans kwartalny prezentujemy w postaci średnich ocen na pięciopunktowej skali od -2 do +2.

SYTUACJA POLITYCZNA

W trzecim kwartale 2019 roku¹ następowała powolna poprawa **ocen sytuacji politycznej** oraz **prognoz** dotyczących tego obszaru. Oceny obecnej sytuacji politycznej wzrosły (średnio) z -0,19 w lipcu do -0,09 we wrześniu, ale nadal przyjmują wartości ujemne. Oznacza to, że mimo poprawy opinie negatywne są silniej artykułowane niż pozytywne. Natomiast prognozy są lepsze niż oceny bieżącej sytuacji w kraju i rosną w tempie zbliżonym do ocen. Średnie wartości minimalnie przekraczają zero, można więc powiedzieć, że optymizm nieznacznie przeważa nad pesymizmem.

CBOS

RYS. 1. Sytuacja polityczna w Polsce

Oceny: średnie na 5-punktowej skali od -2 (bardzo zła) do +2 (bardzo dobra). Prognozy: średnie na 5-punktowej skali od -2 (zdecydowane pogorszenie) do +2 (zdecydowana poprawa)

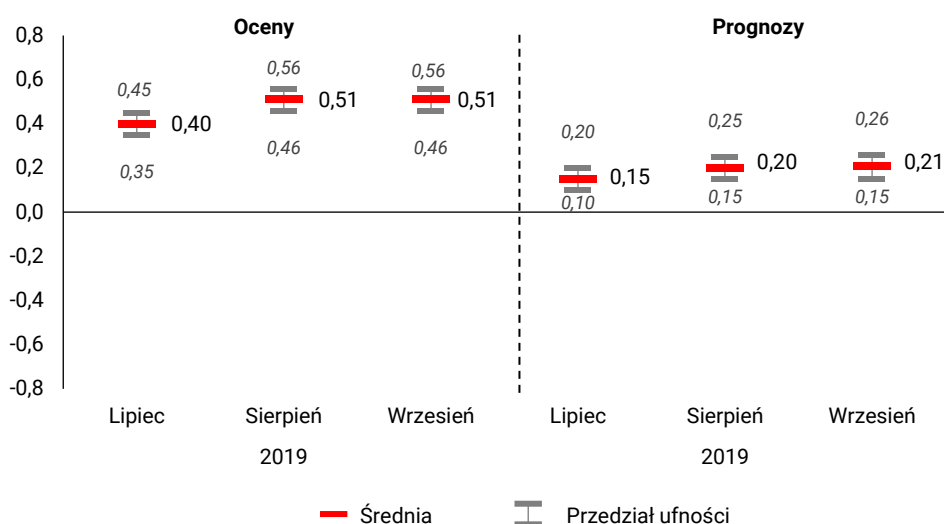
¹ Prezentowane dane pochodzą z badań „Aktualne problemy i wydarzenia” (350, 351 i 352) przeprowadzonych metodą wywiadów bezpośrednich wspomaganych komputerowo (CAPI) na reprezentatywnych próbach losowych dorosłych mieszkańców Polski, realizowanych w trzecim kwartale 2019 roku: 4–11 lipca (N=1120), 22–29 sierpnia (N=1029), 12–19 września (N=990).

SYTUACJA GOSPODARCZA

Oceny i prognozy dotyczące **sytuacji gospodarczej** w Polsce poprawiły się w okresie od lipca do sierpnia, a potem pozostały stabilne. Od wielu miesięcy przyjmują wartości dodatnie, a na koniec trzeciego kwartału utrzymują się na praktycznie takim samym poziomie jak pod koniec drugiego kwartału. Przewidywania odnośnie do sytuacji gospodarczej w przyszłości są – niezmiennie od dłuższego czasu – gorsze od ocen bieżących, jednak wartości dodatnie pozwalają stwierdzić, że optymizm dominuje nad pesymizmem.

CBOS

RYS. 2. Sytuacja gospodarcza w Polsce

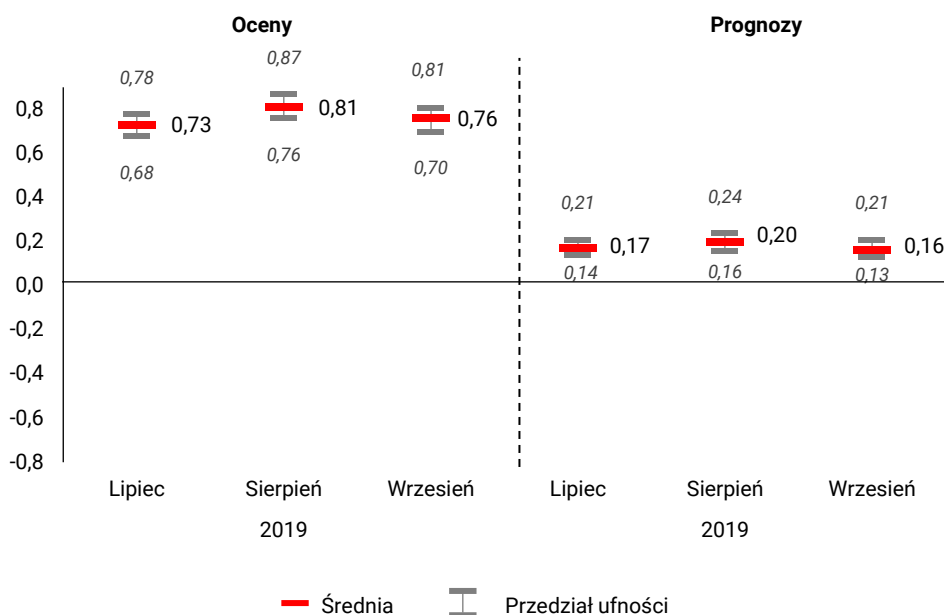

Oceny: średnie na 5-punktowej skali od -2 (bardzo zła) do +2 (bardzo dobra). Prognozy: średnie na 5-punktowej skali od -2 zdecydowane pogorszenie) do +2 (zdecydowana poprawa)

WARUNKI MATERIALNE

Oceny **warunków materialnych gospodarstw domowych** oraz przewidywania dotyczące tego obszaru uległy poprawie między lipcem a sierpniem, by następnie wrócić do poziomu zbliżonego do tego z początku kwartału. Mimo to pozostają równie wysokie jak w miesiącach przedwakacyjnych. Prognozy dotyczące własnych warunków materialnych tradycyjnie utrzymują się średnio na niższym poziomie niż oceny. Wartości powyżej zera świadczą, że, podobnie jak w przypadku sytuacji gospodarczej, optymizm przewyższa przewidywania pesymistyczne.

RYS. 3. Warunki materialne gospodarstw domowych

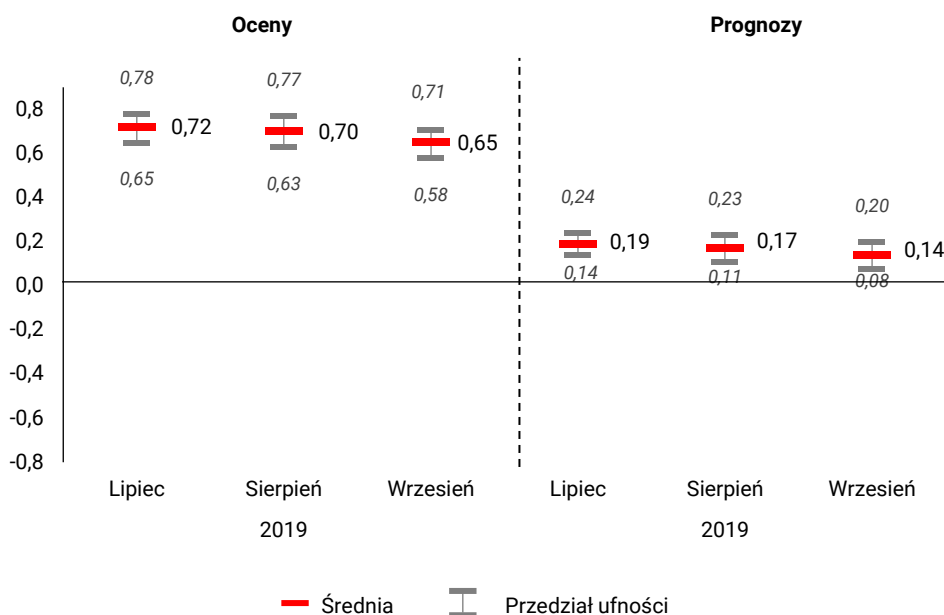

Oceny: średnie na 5-punktowej skali od -2 (bardzo zła) do +2 (bardzo dobra). Prognozy: średnie na 5-punktowej skali od -2 (zdecydowane pogorszenie) do +2 (zdecydowana poprawa)

SYTUACJA W ZAKŁADACH PRACY

Oceny **sytuacji w zakładach pracy** respondentów utrzymywały się na zbliżonym poziomie w miesiącach wakacyjnych, a następnie uległy pewnemu pogorszeniu. Taka sama tendencja dotyczy prognoz sytuacji w zakładach pracy. Warto dodać, że są one gorsze niż w drugim kwartale tego roku. Stosunkowo wysokie oceny świadczą o tym, że większość pracujących pozytywnie ocenia sytuację firm, w których są zatrudnieni. Odnośnie do prognoz można powiedzieć, że choć optymistyczne przewidywania są nieco częstsze od prognoz negatywnych, to największa grupa badanych spodziewa się, że w ciągu najbliższego roku sytuacja w ich zakładach pracy nie ulegnie zmianie.

RYS. 4. Sytuacja w zakładach pracy respondentów

Oceny: średnie na 5-punktowej skali od -2 (bardzo zła) do +2 (bardzo dobra). Prognozy: średnie na 5-punktowej skali od -2 (zdecydowane pogorszenie) do +2 (zdecydowana poprawa)

***

W trzecim kwartale poprawiły się nastroje społeczne dotyczące sytuacji w kraju – politycznej i gospodarczej. Pogorszyły się oceny dotyczące sytuacji w zakładach pracy, a postrzeganie własnych warunków materialnych uległo poprawie i – po chwili – korekcie. Trzeba jednak pamiętać, że tradycyjnie najsłabiej oceniana jest sytuacja polityczna w kraju, częściej postrzegana krytycznie niż pozytywnie. W trzecim kwartale Polacy lepiej odbierali zmiany zachodzące w gospodarce. Jeszcze wyżej oceniali kondycję swoich zakładów pracy, a najlepiej w ostatnim kwartale wypadły postrzegane warunki materialne własnych gospodarstw domowych.

Prognozy ulegały w tym czasie takim samym tendencjom jak oceny poszczególnych analizowanych obszarów. Niezmiennie przewidywania dotyczące sytuacji politycznej są lepsze niż oceny bieżące, natomiast w pozostałych aspektach prognozy okazują się niższe niż oceny aktualnej sytuacji.

Opracowała

Marta Bożewicz